

## Historyczne uwarunkowania powodzi w dorzeczu Odry i znaczenie prewencyjnego planowania przestrzennego

Aleksandra Sieradzka-Stasiak\*, Janusz Zaleski\*\*

Działalność ludzka w dolinach rzek wpływa na zwiększenie zagrożenia powodziowego, odpowiednie zagospodarowanie przestrzenne terenów zalewowych jest zaś narzędziem równie ważnym jak działania techniczne czy operacyjne, zmierzające do zminimalizowania skutków powodzi.

Na przestrzeni wieków człowiek zagospodarowywał dorzecze Odry. Tam, gdzie były wyspy czy brody ułatwiające przeprawę przez rzekę, tam powstawały osady, które z czasem przekształciły się w miasta. Ich szczególnie intensywny wzrost przypada na przełom XIX i XX w., kiedy to rozwój ośrodków miejsko-przemysłowych zdeterminował podjęcie wielu przedsięwzięć hydrotechnicznych w dorzeczu Odry.

Katastrofalne powodzie w dorzeczu Odry wielokrotnie na przestrzeni wieków nawiedzały mieszkańców miast i

osad położonych na jej brzegach. Istotny wpływ na to miała wielopłaszczyznowa działalność człowieka. W tym kontekście przeanalizowano przebieg znaczących powodzi, które wystąpiły na terenie dorzecza Odry, a następnie metody przeciwdziałania ich negatywnym skutkom.

Działania prowadzące do ochrony przed powodzią podzielić można na działania techniczno-inwestycyjne, tzw. strukturalne i niestructuralne, obejmujące prewencję, profilaktykę, prognozowanie oraz edukację.

W procesie tworzenia systemu ochrony przed powodzią bardzo istotną rolę pełnią rozwiązania techniczno-inwestycyjne, jednak nie byłoby właściwym opieranie całej efektywności systemu jedynie na tego typu działaniach. Profilaktyka na etapie zagospodarowania przestrzennego, poprzez prognozowanie skali i częstotliwości zagrożeń powodziowych oraz uwzględnianie tych prognoz w zagospodarowaniu przestrzennym na obszarach zalewowych, jest równie ważna jak działania techniczne czy operacyjne, nie tylko ze względu na swoją efektywność, ale i uwarunkowania ekonomiczne.

---

\*Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, ul. Świdnicka 12–16, 50-068 Wrocław; asieradzka@poczta.wbu.wroc.pl

\*\*Politechnika Wroclawska, ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław; janusz.zaleski@warr.pl